

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 7 Ιανουαρίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α. «σκωρίες»
- β. «Φεντερασιόν»
- γ. «Γενικός Οργανισμός Πελοποννήσου»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχήσετε τους αριθμούς της Στήλης Α΄ με τα γράμματα της Στήλης Β΄. Δύο στοιχεία από τη Στήλη Α΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Γερουσία	1. Επίλεκτο σώμα του ρωμαϊκού στρατού
2. Πραιτωριανοί	2. Χωρισμός εξουσιών
3. Στρατιωτικός σύνδεσμος	3. Μυστική ένωση στρατιωτικών
4. Όθωνας	4. Άσκηση νομοθετικής εξουσίας (1844)
5. Τρικούπης	5. Νομοθετικό σώμα
6. Δηλιγιάννης	
7. Γεώργιος Α΄	

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

- α. Για ποιους λόγους οι ελληνικές κυβερνήσεις από τη δεκαετία του 1860 ως και τη δεκαετία του 1880 προέβησαν στη σύναψη δανείων και που διατέθηκαν αυτά; (μονάδες 10)
- β. Ποιο ήταν το κόστος της αδυναμίας να εξυπηρετηθούν τα τοκοχρεολύσια των δανείων αυτών το 1893; (μονάδες 05)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

- α. Ποια εκσυγχρονιστικά αιτήματα των αντιπολιτευτικών ομίλων, που συγκροτήθηκαν περί τα τέλη της δεκαετίας του 1850, εξέφρασε με την πολιτική του δράση ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος; (μονάδες 05)
- β. Ποιοι συμμετείχαν στην επανάσταση κατά του Όθωνα, το 1862; (μονάδες 05)

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- α. στα πλεονεκτήματα, που εξασφάλισε η Ελλάδα στη διάρκεια του Μεσοπολέμου (1919-1939) και επέτρεπαν μια θετική οικονομική πορεία. (μονάδες 12)
- β. στο γιατί ήταν αναγκαίες οι μεγάλες επενδύσεις στις υποδομές της Ελλάδας την ίδια περίοδο και ποια έργα υποδομής έγιναν. (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο ερχομός των προσφύγων υπήρξε μια κορυφαία δημογραφική ανατροπή με εκτεταμένες συνέπειες στην Οικονομία, την Κοινωνία, την Πολιτική, και τον Πολιτισμό. Η Ελλάδα μετά τους πρόσφυγες ήταν μια τελείως διαφορετική χώρα σε σύγκριση με πριν.

Η απότομη αύξηση του πληθυσμού της Ελλάδας κατά 18% μετέβαλε ριζικά τις διαδικασίες της αστικοποίησης. Έως το 1927 στις 3 μεγάλες πόλεις Αθήνα, Πειραιά και Θεσσαλονίκη είχε εγκατασταθεί το 60% των αστών προσφύγων. Ο αριθμός των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της πρωτεύουσας διπλασιάστηκε στο διάστημα 1920-1928, ενώ μαζί με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης συγκέντρωναν το 17% του συνολικού και πάνω από το 50% του αστικού πληθυσμού της χώρας. Εντυπωσιακή πληθυσμιακή αύξηση παρουσίαζαν και άλλα μικρότερα

αστικά κέντρα, όπως η Καβάλα, η Ξάνθη, η Δράμα, η Αλεξανδρούπολη, οι Σέρρες, στον πληθυσμό των οποίων κυριαρχούσαν οι πρόσφυγες.

Κοντογιώργη Ε., «Αγροτική εγκατάσταση» στο *Η προσφυγιά του '22, Ιστορικά, ένθετο της εφημερίδας Ελευθεροτυπία, τχ. 98, σελ. 23-24*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Με το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και τη λήξη του Εθνικού Διχασμού, η υδροδότηση της Αθήνας αποτελούσε επιτακτική ανάγκη. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή και την αύξηση του πληθυσμού της Αθήνας, δημιουργήθηκαν νέες ανάγκες. Η λύση έρχεται στις 23 Δεκεμβρίου 1924, με την υπογραφή της Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Αμερικανικής Εταιρείας ULEN και της Τράπεζας Αθηνών, όπου και ξεκινά περί το 1925 η κατασκευή των πρώτων σύγχρονων έργων ύδρευσης στην περιοχή της Πρωτεύουσας. Το πρώτο μεγάλο έργο ήταν η κατασκευή του Φράγματος του Μαραθώνα (1926 – 1929). Το Φράγμα είναι επενδεδυμένο με πεντελικό μάρμαρο, ιδιαιτερότητα που το καθιστά μοναδικό σε παγκόσμιο επίπεδο! Έχει ύψος 54 μέτρα, μήκος 285 μέτρα. Εσωτερικά αποτελείται από σκυρόδεμα, το οποίο είναι φτιαγμένο με θραυσμένο μάρμαρο, τσιμέντο και ηφαιστειακή τέφρα. Η κατασκευή του Φράγματος δημιούργησε την τεχνητή Λίμνη του Μαραθώνα, στο σημείο της συμβολής των χειμάρρων Χαράδρου και Βαρνάβα, χωρητικότητας 44.000.000 κ.μ. νερού.

Η κατασκευή του σύγχρονου Συστήματος Ύδρευσης της Πρωτεύουσας: Το έργο του Μαραθώνα, <https://www.eydap.gr/TheCompany/Water/HistoricalTrackBack/> [προσπελάστηκε 06.06.2021]

ΘΕΜΑ Δ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε:

- στις προεκλογικές μεθόδους των κομματικών επιτελείων κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα και (μονάδες 15)
- στους λόγους που συνετέλεσαν ανασταλτικά στη δημιουργία ταξικών κομμάτων την ίδια περίοδο στην Ελλάδα. (μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Για λίγο, όσο διαρκούσε ο προεκλογικός αγώνας, ο ανίσχυρος και άσημος αρχόμενος ευρισκόταν στο κέντρο της πολιτικής ζωής του τόπου: δεχόταν τις φιλοφρονήσεις των αρχόντων και των φίλων τους, είχε γνώμη και αυτός, ήταν άρχων μεταξύ αρχόντων, του απηύθυναν τον λόγο, ήταν εκλογεύς. Αυτή όμως ήταν η μία όψη του προεκλογικού «νομίσματος», η οποία συνήθως προκαλούσε τα πικρόχολα σχόλια των κυνικών παρατηρητών που πίστευαν πως ο προεκλογικός αγώνας ήταν

μια θεατρική παράσταση που επιβεβαίωνε κάθε φορά την αναξιοπιστία των πολιτικών και την αφέλεια των πολιτών. Την άλλη όψη συνιστούσαν όλα αυτά που διαδραματίζονταν στο παρασκήνιο, όσα δεν λέγονται δημοσίως αλλά στις κατ' ιδίαν συζητήσεις και τις συναλλαγές μεταξύ των υποψηφίων ή των φίλων τους και των αρχηγών των οικογενειών του τόπου.

Κολιόπουλος Ι., *Ιστορία της Ελλάδας από το 1800: το έθνος, η πολιτεία και η κοινωνία των Ελλήνων*, τ. Α΄, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 165

Το παράθεμα μεταγράφηκε από το πολυτονικό του πρωτοτύπου σε μονοτονικό σύστημα

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Μια από τις συνέπειες της αυτονομίας της πολιτικής από τις κοινωνικές αντιθέσεις ήταν η αναντιστοιχία των κοινωνικών τάξεων με τα ταξικά συμφέροντα, όπως αυτά διαμεσολαβούνταν από τα πολιτικά κόμματα. Αφού, λοιπόν, τα κόμματα δεν εκπροσωπούσαν ούτε υπηρετούσαν ταξικά συμφέροντα, ο τρόπος που τους απέμενε για να συνδέονται με το εκλογικό σώμα ήταν τα συμφέροντα ατόμων, γεωγραφικών περιοχών και ομάδων. Οι επαγγελματικές ομάδες δεν ήταν ενδιαφέρων στόχος, σε μια χώρα όπου σχεδόν τα τέσσερα πέμπτα του πληθυσμού ζούσαν και ψήφιζαν σε αγροτικές περιοχές, περισσότερα από τα δύο τρίτα ήταν αγρότες και η οικονομική καθυστέρηση δεν ευνοούσε τη συλλογική επαγγελματική οργάνωση. Κατά συνέπεια, ο καλύτερος τρόπος για να προσελκύονται ψήφοι με ευκολία και ασφάλεια ήταν η εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων των ψηφοφόρων. Αυτές οι πολιτικές ανάγκες, όπως είχαν διαμορφωθεί μέσα σε μία κατεξοχήν αγροτική οικονομία και κοινωνία, ήταν το έδαφος που έθρεψε τις ρίζες και της πατρωνίας. Η πατρωνία ήταν ουσιαστικά ο ασφαλέστερος τρόπος διαμεσολάβησης γύρω από τις προσωπικές απαιτήσεις των ψηφοφόρων και το Κράτος ήταν το καλύτερο μέσο για την ικανοποίησή τους.

Πατρόνης Β., *Ελληνική Οικονομική Ιστορία: Οικονομία, Κοινωνία και Κράτος στην Ελλάδα (18ος-20ος αιώνας)*, εκδ. Κάλλιπος, Αθήνα 2015, σ. 151 [ηλεκτρ. βιβλ. διαθέσιμο στο <http://hdl.handle.net/11419/1700>]